

МІНІСТЕРСТВО ЗАХИСТУ ДОВКІЛЛЯ ТА ПРИРОДНИХ РЕСУРСІВ УКРАЇНИ

НАКАЗ

_____ 20__ р.

Київ

№ _____

**Про затвердження Положення
про дендрологічний парк
загальнодержавного значення
«Асканія-Нова»**

Відповідно до статті 5 Закону України «Про природно-заповідний фонд України»

н а к а з у ю:

1. Затвердити Положення дендрологічний парк загальнодержавного значення «Асканія-Нова», що додається.

2. Визнати таким, що втратив чинність, наказ Міністерства охорони навколишнього природного середовища України від 28.01.2010 № 41 «Про затвердження нової редакції Положення про дендрологічний парк «Асканія-Нова» загальнодержавного значення».

3. Контроль за виконанням цього наказу покласти на заступника Міністра КРАСНОЛУЦЬКОГО Олександра.

Міністр

Роман АБРАМОВСЬКИЙ

ЗАТВЕРДЖЕНО
Наказ Міністерства захисту довкілля та
природних ресурсів України
від 18.12.2020 р. № 378

**ПОЛОЖЕННЯ
ПРО ДЕНДРОЛОГІЧНИЙ ПАРК ЗАГАЛЬНОДЕРЖАВНОГО
ЗНАЧЕННЯ «АСКАНІЯ-НОВА»**

1. ЗАГАЛЬНІ ПОЛОЖЕННЯ

1.1. Дендрологічний парк загальнодержавного значення «Асканія-Нова» (далі – Дендропарк) є складовою частиною Біосферного заповідника «Асканія-Нова» імені Ф.Е. Фальц-Фейна (далі – Біосферний заповідник, Землекористувач) – провідної науково-дослідної природоохоронної установи міжнародного значення.

1.2. Дендропарк засновано в 1887 році. Відповідно до постанови Ради Міністрів УРСР від 22.07.1983 № 311 «Про класифікацію і мережу територій та об'єктів природно-заповідного фонду Української РСР» Дендропарк оголошено державним дендрологічним парком.

1.3. Дендропарк входить до складу природно-заповідного фонду України, щодо якого встановлюється особливий режим охорони, відтворення і використання.

1.4. Завдання, науковий профіль, особливості природоохоронного режиму і характер функціонування Дендропарку визначаються у цьому Положенні.

1.5. Відповідно до Постанови Ради Міністрів УРСР від 22.07.1983 № 311 «Про класифікацію і мережу територій та об'єктів природно-заповідного фонду Української РСР» загальну площу Дендропарку визначено 210 га.

Відповідно до Проекту організації території та охорони природних комплексів біосферного заповідника «Асканія-Нова» ім. Ф.Е. Фальц-Фейна (далі – Проект організації території), затвердженого наказом Міністерства екології та природних ресурсів України від 27.01.2004 № 24, площа Дендропарку становить 167,3 га.

1.6. Землекористувач на території Дендропарку у своїй діяльності керується Конституцією України, законами України «Про охорону навколишнього природного середовища», «Про природно-заповідний фонд України», «Про наукову і науково-технічну діяльність», іншими законодавчими і нормативно-правовими актами, Положенням про Біосферний заповідник, Проектом організації території та цим Положенням.

1.7. Межі земельних ділянок, що включені до території Дендропарку встановлюються в натурі (на місцевості), закріплюються межовими знаками в порядку, визначеному законодавством. Відомості про межі, цільове призначення, оцінку угіддя земельних ділянок Дендропарку та про обмеження в їх використанні вносяться до Державного земельного кадастру у встановленому законодавством порядку та обов'язково враховуються при реконструкції та розвитку прилеглих територій.

До встановлення меж Дендропарку в натурі його межі визначаються відповідно до Проекту створення Дендропарку.

1.8. Адреса Землекористувача: вул. Паркова, 15, смт Асканія-Нова, Чаплинський район, Херсонська область, 75230.

2. МЕТА СТВОРЕННЯ І ЗАВДАННЯ

2.1. Дендропарк створений з метою збереження і вивчення у спеціально створених умовах різноманітних видів дерев та чагарників і їх композицій для найбільш ефективного наукового, культурного, рекреаційного та іншого використання в умовах південно-степового регіону України.

2.2. Основними завданнями Дендропарку є:

збереження, вивчення, відтворення і поповнення в штучних умовах колекцій видів дерев, чагарників та квітниково-декоративних рослин, особливо рідкісних і зникаючих;

проведення науково-дослідних робіт;

здійснення первинного обліку кадастрових відомостей;

проведення екологічної освітньо-виховної роботи.

3. УПРАВЛІННЯ

3.1. Управління Дендропарком здійснюється спеціальною адміністрацією Біосферного заповідника.

3.2. Дендропарк є науковою лабораторією Біосферного заповідника. Її очолює завідувач, який призначається директором Біосферного заповідника на конкурсній основі відповідно до законодавства.

3.3. Дендропарк має штати наукових, науково-технічних та обслуговуючих працівників в межах штатного розпису Біосферного заповідника.

4. СТРУКТУРА ТА РЕЖИМ ТЕРИТОРІЇ, ОХОРОНА

4.1. Дендропарк складається з трьох різновікових масивів: старого ботанічного парку, заснованого в 1887–1893 роках, лісостепового рідколісся, закладеного в 1902–1907 роках, та нового парку, створеного в 1966–1972 роках, а також включає господарську зону і розсадник.

Земельні ділянки, на яких розташований Дендропарк з усіма природними ресурсами, вилучаються з господарського використання і надаються Землекористувачу у порядку, встановленому законодавством.

Зонування території Дендропарку проводиться відповідно до цього Положення та Проекту організації території.

Для забезпечення необхідного режиму охорони та ефективного використання у межах Дендропарку виділяються такі зони:

експозиційна – її відвідування дозволяється в порядку, що встановлюється спеціальною адміністрацією Біосферного заповідника;

наукова – до складу зони входять рослинні колекції, експериментальні ділянки, інтродукційний та науково-виробничий розсадники; на відвідування її мають право лише співробітники Дендропарку в зв'язку з виконанням ними службових обов'язків, а також спеціалісти інших установ – з дозволу спеціальної адміністрації Біосферного заповідника;

адміністративно-господарська.

4.2. На території Дендропарку забороняється діяльність, що не пов'язана з виконанням покладених на нього завдань і загрожує збереженню колекцій флори, а саме:

будівництво споруд, шляхів, лінійних та інших об'єктів транспорту і зв'язку, не пов'язаних з діяльністю Дендропарку;

порушення гідрологічного та гідрохімічного режиму території;

порушення зрошувальної мережі Дендропарку;

самовільний збір гербарію, заготівля кормових трав, лікарських та інших рослин, грибів, квітів, плодів, насіння;

проїзд та прохід сторонніх осіб в наукову та експозиційну зони без дозволу адміністрації Біосферного заповідника;

проїзд та прохід по газонах і насадженнях сторонніх осіб;

купання у водоймах;

розведення вогнищ, влаштування місць відпочинку населення, стоянок автотранспорту, створення шумових ефектів, що негативно впливають на життєдіяльність диких тварин Дендропарку;

застосування хімічних засобів боротьби з шкідниками та хворобами рослин і лісу, окрім проведення наукових експериментів та окремих ситуацій, коли є загроза існування природного комплексу, що охороняється;

мисливство, рибальство;

вилов і знищення диких тварин, порушення умов їх оселення, гніздування;

прогін і випасання свійської худоби та птахів, вигул собак і котів;

інші види користування рослинним і тваринним світом, що призводять до порушення режиму Дендропарку.

4.3. Діяльність на території Дендропарку проводиться відповідно до цього Положення та Проекту організації території.

4.4. Для проведення науково-дослідних робіт, виконання інших завдань у Дендропарку допускається в установленому порядку:

зрошення, ландшафтні та санітарно-оздоровчі рубки, які проводяться згідно з планом науково-дослідних робіт і заходами догляду за насадженнями з оформленням необхідних документів (актів, відомостей, схем, технологічних карт, тощо) на підставі наукового обґрунтування, Проекту організації території;

проведення протипожежних заходів;

спорудження у встановленому порядку будівель та інших об'єктів, необхідних для виконання поставлених перед Дендропарком завдань;

використання природних ресурсів у межах господарських ділянок Дендропарку відповідно до Проекту організації території;

збір колекційних та інших матеріалів, пов'язаних з виконанням наукових робіт, передбачених планами довгострокових наукових досліджень і розповсюдження колекційного матеріалу для озеленення півдня України в установленому порядку;

проведення екологічної освітньо-виховної роботи, з влаштуванням екологічних стежок та екскурсійних маршрутів;

відвідування Дендропарку з дозволу спеціальної адміністрації Біосферного заповідника.

Спеціальне використання природних ресурсів у межах території Дендропарку здійснюється на підставі дозволів, виданих Херсонською обласною державною адміністрацією, у межах лімітів, затверджених Міндовкілля.

4.5. У разі термінової необхідності, за рішенням Вченої ради Біосферного заповідника можуть проводитись роботи, пов'язані з ліквідацією шкідників і хвороб або недопущенням їх появи, а також інші заходи, спрямовані на охорону насаджень Дендропарку, ліквідацію наслідків аварії, стихійного лиха тощо.

Для ліквідації аварій та стихійного лиха, в результаті яких виникає пряма загроза життю людей чи знищення насаджень Дендропарку, особливо термінові заходи здійснюються за рішенням спеціальної адміністрації Біосферного заповідника, які затверджуються Вченою радою.

4.6. На території Дендропарку спеціальна адміністрація Біосферного заповідника проводить науково-дослідні роботи, екологічне виховання населення, здійснює контроль за використанням природних ресурсів.

Використання території та природних ресурсів Дендропарку в науково-дослідних, освітньо-виховних та інших цілях може здійснюватись тільки в установленому порядку.

Рішення адміністрації Біосферного заповідника з питань охорони та використання території Дендропарку є обов'язковими для всіх підприємств, установ і організацій, службових осіб та громадян.

5. ОХОРОНА ДЕНДРОПАРКУ

5.1. Охорона території Дендропарку покладається на службу охорони Біосферного заповідника (далі – служба держохорони), що входить до складу служби державної охорони природно-заповідного фонду України.

5.2. Службу держохорони очолює директор Біосферного заповідника, який несе повну відповідальність за організацію її діяльності та забезпечення додержання режиму території, а також збереження, відтворення та раціональне використання природних комплексів і ресурсів у межах його території.

5.3. Управління службою держохорони здійснює Міндовкілля.

5.4. Основними завданнями служби держохорони є:
забезпечення додержання режиму охорони території та природних об'єктів Дендропарку;

попередження та припинення порушень природоохоронного законодавства на території Дендропарку.

5.5. Повноваження служби держохорони визначається законодавством України.

5.6. Порухення вимог природоохоронного законодавства на території Дендропарку тягне за собою дисциплінарну, адміністративну, цивільну та/або кримінальну відповідальність.

5.7. Розмір шкоди, заподіяної внаслідок порушення природоохоронного законодавства на території Дендропарку, визначається в установленому законом порядку.

5.8. Державний контроль за додержанням режиму Дендропарку здійснюється Державною екологічною інспекцією України.

5.9. Громадський контроль за додержанням режиму території Дендропарку здійснюється громадськими інспекторами охорони навколишнього природного середовища.

6. НАУКОВО-ДОСЛІДНА РОБОТА

6.1. Науково-дослідна робота на території Дендропарку проводиться з метою:

збереження і вивчення у спеціально створених умовах різноманітних видів дерев, чагарників та квітничково-декоративних рослин і їх композицій для найбільш ефективного наукового, культурного, рекреаційного та іншого використання;

розробки наукових основ охорони, відтворення і використання рослинних ресурсів;

інтродукційних досліджень нових видів дерев, чагарників і квітничково-декоративних рослин для збагачення видового різноманіття культивованої флори Дендропарку та подальшого впровадження найбільш перспективних видів в зелене будівництво регіону;

визначення оптимальних умов для стабільного функціонування Дендропарку, збереження видового складу та фітоценотичної структури паркових культурфітоценозів;

забезпечення постійного спостереження за їх змінами;

проведення реконструктивних заходів для збереження насаджень Дендропарку.

6.2. Дендропарк відповідно до покладених на нього завдань проводить наукові дослідження за напрямками:

розробка наукових основ декоративного садівництва і ландшафтної архітектури та методів захисту інтродукованих рослин від шкідників і хвороб в південно-степовому регіоні;

організація спеціальних експозицій, колекційних та експериментальних ділянок, розсадників, гербаріїв;

створення насінневих фондів, обмін насінням та живими рослинами з різними установами і організаціями;

первинне вирощування, селекція і розмноження нових видів рослин природної флори та інтродукованих декоративних рослин для їх впровадження в паркобудівництво і озеленення;

організація експедицій та участь в експедиціях інших установ з метою вивчення і мобілізації рослинних ресурсів та поповнення колекційних фондів;
проведення наукових конференцій, семінарів та нарад;
навчання спеціалістів;
науково-просвітницька діяльність в галузі біології, екології, охорони навколишнього природного середовища тощо;
розробка наукових проєктів з питань збереження біорізноманіття, екології, паркобудівництва тощо.

6.3. Основні напрями наукових досліджень на території Дендропарку визначаються з урахуванням програм і планів науково-дослідних робіт, які затверджуються Національною академією наук України (далі – НАН України) та Міндовкілля за погодженням з Національною академією аграрних наук України (далі – Академія).

6.4. Наукові дослідження у Дендропарку проводяться науковими та науково-технічними співробітниками лабораторії дендрологічного парку Біосферного заповідника.

6.5. Науково-дослідна діяльність включає:

проведення наукових досліджень;

участь в екологічних регіональних, державних, міжнародних програмах тощо;

формування фондів наукових матеріалів (поповнення гербарних і колекційних матеріалів, фенотек, ценотек тощо);

видання наукових статей, тез, матеріалів конференцій, монографій, посібників, довідників, науково-методичних рекомендацій, збірників, підручників тощо;

проведення наукових конференцій, симпозіумів, конгресів, нарад та участь у них.

6.6. Основною формою узагальнення наукових досліджень та спостережень на території Дендропарку є складання щорічного звіту з виконання науково-дослідної роботи, узагальнення даних в щорічному «Літописі природи» Біосферного заповідника, видання наукових праць, довідників, каталогів тощо.

6.7. Наукові дослідження на території Дендропарку можуть здійснюватися іншими науково-дослідними установами та організаціями на основі єдиних програм і планів науково-дослідних робіт чи спеціальних угод, укладених між цими установами та організаціями і спеціальною адміністрацією Біосферного заповідника.

6.8. Координацію наукових досліджень на території Дендропарку здійснюють НАН України разом з Міндовкілля.

6.9. З метою поширення екологічних знань, формування належного ставлення до питань охорони навколишнього природного середовища Дендропарк проводить широку екологічну освітньо-виховну роботу.

7. ЕКОЛОГІЧНА ОСВІТНЬО-ВИХОВНА РОБОТА

7.1. Екологічна освітньо-виховна робота Дендропарку здійснюється згідно з Положенням про екологічну освітньо-виховну роботу установ природно-заповідного фонду, затвердженим наказом Міністерства екології та природних ресурсів України № 399 від 26.10.2015 і зареєстрованим в Міністерстві юстиції України 11.11.2015 № 1414/27859.

8. МАЙНО ТА ФІНАНСУВАННЯ

8.1. Майно Дендропарку становлять основні засоби, а також інші матеріальні цінності, вартість яких відображається у балансі Біосферного заповідника.

8.2. Фінансування заходів щодо утримання Дендропарку здійснюється через фінансування Біосферного заповідника відповідно до законодавства за рахунок:

державного бюджету України;

надходжень від природоохоронної, наукової, екскурсійної, екологічної освітньо-виховної та іншої діяльності, що не суперечить його цільовому призначенню;

благодійних фондів;

цільових та інших добровільних грошових внесків підприємств, установ, організацій, громадян, у тому числі міжнародних;

інших джерел фінансування згідно з законодавством.

8.3. За відвідування Дендропарку спеціальна адміністрація Біосферного заповідника може встановлювати плату в порядку, передбаченому законодавством.

9. МІЖНАРОДНЕ СПІВРОБІТНИЦТВО

9.1. Дендропарк може брати участь в міжнародному співробітництві в межах своєї компетенції відповідно до законодавства.

9.2. Дендропарк може входити до міжнародних природоохоронних державних та громадських об'єднань, організацій та брати участь в реалізації міжнародних наукових і науково-технічних угод, програм та забезпеченні обміном науковою інформацією.

10. ВІДПОВІДАЛЬНІСТЬ ЗА ПОРУШЕННЯ ЗАКОНОДАВСТВА

10.1. Порухення вимог законодавства про охорону навколишнього природного середовища у межах Дендропарку тягне за собою дисциплінарну, адміністративну, цивільну або кримінальну відповідальність згідно з законодавством.

11. ЗМІНА МЕЖ, КАТЕГОРІЇ ТА СКАСУВАННЯ СТАТУСУ ПАРКУ

11.1. Зміна меж, категорії та скасування статусу території Дендропарку проводиться відповідно до законодавства.

**Директор Департаменту
природно-заповідного фонду**

Едуард АРУСТАМЯН